CALIFORNIË

7

GEZONDE TOEKOMST ONDER GLAS

UITGAVE OKTOBER 2007

Een uitgave van Californië bv,
Postbus 6140, 5960 AC Horst

INHOUD

2 Duurzame energievoorziening gaat niet zonder slag of stoot

3 Californië, gebied vol groen en water

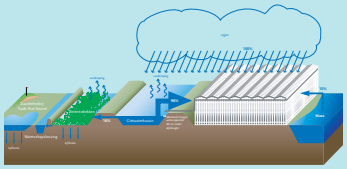

4 Veilig genieten van Californië

Duurzaamheid in alle facetten

Bij Californië gaan duurzaamheid en een economisch verantwoorde ontwikkeling hand in hand. Dat vertaalt zich naar drie thema's: landschappelijke inpassing, watersysteem en energievoorziening. De eerste twee thema's zijn helemaal ingevuld.

Paul Jansen, directeur van Californië bv: "We hebben de wisselwerking tussen toeristische en agrarische doeleinden van dit gebied scherp in de gaten gehouden. Het vele groen en water zorgen voor een goede waterhuishouding en maken van dit glastuinbouwproject een aantrekkelijk gebied. Een gebied dat niet alleen economische bloei zal geven aan de omgeving, maar ook de toeristische functie niet in de weg staat. De uitstraling wordt versterkt door het effectief inrichten van de ruimte in combinatie met het naadloos inpassen daarvan in de bestaande omgeving. Ook dat is duurzaamheid." In de zomermaanden is de nieuwe Gekkengraafweg aangelegd en zijn de waterschapslossingen Gekkengraaf en Achterste Vinkenpeel verlegd. De voorbereidingen voor het verleggen en verbreden van de Aartserfweg in oostelijke richting zijn in volle gang. Hierdoor komt ruimte voor een fietsstrook vrij. Wat betreft duurzame energievoorziening is er wel veel bereikt, maar de oorspronkelijke doelstellingen zijn nog niet gehaald. Jansen: "Op dit moment vult iedere tuinder zijn energievoorziening individueel in. Essent en WML hebben rond de bouwvak kabels en leidingen aangelegd voor gas, elektra en water. De eerste kassen zijn in een afrondende fase; hier kunnen eind dit jaar de eerste teelten worden gezet. De bouw van kassen in fase twee wordt in het eerste kwartaal van 2008 verwacht." Ten slotte wordt er in het kader van duurzaamheid ook veel aandacht besteed aan veiligheid. "Tijdens de bijeenkomst met buurt-bewoners bleek er behoefte te zijn aan voorzieningen voor gehandicapten en veiligheidsvoorzieningen, onder andere bij de waterbassins. Daar maken we nu volop werk van."

De extra hoge kas van komkommerteler Frank van Lipzig beschikt over een vakwerkkolom waardoor er meer licht de kas binnenkomt en tegelijkertijd minder materiaal nodig is.

Duurzame energievoorziening, een lange weg

Duurzame energievoorziening is voor Californië belangrijk. De aanvankelijke doelstellingen zijn op dit punt nog niet bereikt. Er is veel gebeurd, maar dat ging niet allemaal zonder slag of stoot.

Allereerst was er een plan om restproducten zoals warmte en CO^2 optimaal te benutten binnen de gezamenlijke onderneming Greenport Energy. Partijen uit het project Klavertje Vier wilden over en weer energie en reststoffen gebruiken en leveren. De investering voor dit project: 115 miljoen euro. De verschillende deelnemende partijen verkeerden echter niet in dezelfde ontwikkelingsfase. Hierdoor kon niet iedereen garanties afgeven voor zijn aandeel in de 'energieketen'. Mede door het uitblijven van aanloopsubsidies bleek dit project onhaalbaar.

Collectief

Het terugvalscenario werd uit de kast gehaald: ondernemers op Californië beheren gezamenlijk gas en elektriciteit door inzet van WKK's. Deze Warmte Kracht Koppelingen produceren goedkope en relatief schone stroom; afvalproducten zoals CO^2 en warmte gaan de kassen in. Investering: 17 miljoen euro. Daar staat een aantrekkelijke kostenbesparing tegenover omdat er bespaard wordt op energie en er geen vergoeding hoeft te worden betaald aan de netwerkbeheerders van gas en elektra. De plannen zijn tot in detail uitgewerkt en de aanleg is aanbesteed. Met de winnaar van deze aanbestedingsprocedure is een uitwerking gemaakt voor Techniek, Organisatie en Financiering. Hoewel het er lange tijd goed uitzag, kon ook dit terugvalscenario niet gerealiseerd worden. De financiers waren niet gerust op het terugverdienen van de investeringen. Daarnaast waren zowel voor de tuinders als de leverancier de mogelijkheden om de financieringsrisico's af te dekken zeer beperkt. Uiteindelijk vonden alle betrokken partijen de risico's te groot.

Individueel

Californië moest terugvallen op een conventionele energievoorziening met een infrastructuur in eigendom van de netwerkbeheerder. Gelukkig heeft in de glastuinbouw een enorme schaalvergroting plaatsgevonden, waardoor duurzame elementen, zoals WKK's, wel door alle bedrijven op Californië worden gebruikt. De ecologische doelstelling wordt daarmee ingevuld zoals oorspronkelijk de bedoeling was. De economische duurzaamheid wordt helaas wat minder ingevuld omdat de transporttarieven voor gas en elektra nog steeds hoog zijn.

Op dit moment wordt met de toekomstige tuinders overlegd over zaken als warmte- en koudeopslag in de bodem. Verder stimuleert en faciliteert Californië tuinders om duurzame oplossingen als zonne-energie toe te passen. Dit gebeurt met een deel van het Stidug subsidiegeld. Achteraf bezien is een groot deel van de ecologische ambitie overeind gebleven en mogelijk zelfs versterkt door individuele innovatieve projecten. Het blijft jammer dat de economische potenties nu niet optimaal zijn benut.

"Het risico werd te groot"

Tomatenteler Roland Gielen heeft 10,6 hectare grond gekocht op Californië. Hier zal een bedrijf verrijzen dat vier maal zo groot is als zijn huidige bedrijf in Sevenum. Gielen was aanvankelijk erg enthousiast over de collectieve energievoorziening binnen Californië. "Een centraal geregelde energievoorziening zou meer rust geven binnen mijn bedrijf. Maar eerdere initiatieven bij andere gebieden lieten al zien dat het bijna onmogelijk is om ieders belangen te behartigen bij zo'n collectief. De één wil veel elektra terugleveren, de ander wil extra warmte terugwinnen. De energieplannen vanCalifornië moesten in een vroeg stadium vorm krijgen, terwijl de oplevering van de grond heel gefaseerd gaat. De eerste tuinders zouden dus alle risico's voor hun kiezen krijgen. Toen de banken in een later stadium ook afhaakten, werden voor mij de financiële risico's te groot. Nu regelen we het individueel, waarbij bedrijfseigen oplossingen gevonden kunnen worden. Ik werk met twee WKK's en een eigen ketel. Zo draag ik ook zeker mijn steentje bij aan het milieu."

Glas, groen en water

Een glastuinbouwcomplex roept niet direct de associatie op met een groene, recreatieve omgeving. Toch bouwt Californië aan een groenere uitstraling van het gebied. Van het totaaloppervlak, dat 225 ha meet, wordt circa 70 ha ingericht met groen en water.

De glastuinbouw wordt zoveel mogelijk midden in het gebied geconcentreerd, met daaromheen groen, water en woningen. Duurzaamheid door een aantrekkelijke woon- en werkomgeving met veel groen- en waterpartijen, staat sinds de allereerste plannen voorop. De overheid heeft hiervoor € 7 miljoen subsidie beschikbaar gesteld via de Regeling Stimulering Duurzame Glastuinbouwgebieden (Stidug). Dat geld wordt besteed om van Californië een aantrekkelijk alternatief te maken voor tuinders die op hun bestaande locatie onvoldoende ontwikkelingsmogelijkheden hebben. De belangen van bewoners en toeristen worden hier duidelijk in meegenomen.

Vooruitgang

Aan de westelijke rand van Californië ligt bijvoorbeeld het vennetje De Brommèr. Zonder maatregelen zouden hier natuurwaarden verloren kunnen gaan. Californië breidt de bestaande beplanting aan de west- en de oostzijde van het ven uit.

De Brommèr krijgt een groene rand met waterberging en wordt meer met de Reulsberg (een natuurgebied ten zuiden van Horst) verbonden. Zo draagt het project bij aan de vooruitgang van de omgeving. Aan de noord- en zuidkant worden de kassen zo in de omgeving ingepast, dat ze niet te overheersend aanwezig zijn. Groene randen langs de ecologische structuren zorgen voor een overgang van zachte landschappelijke naar harde tuinbouwzijde.

Geen grondwater

Duurzaamheid betekent ook dat er bij Californië vrijwel geen grondwater wordt gebruikt. De tuinders kunnen zich geheel bedruipen met regenwater en water uit de Maas. De gietwaterbassins en de retentievijvers voor de tijdelijke opvang van overtollig regenwater geven direct een oplossing voor het opvangen en bergen water bij hoosbuien én geven de omgeving een mooie uitstraling door een groene / natte invulling van de retentievijvers en de begroeide dijken van de gietwaterbassins. Daarnaast voorkomt deze wijze van waterhuishouding verdroging van het gebied. Het water dat wordt opgevangen bij hoosbuien, stroomt via de retentievijvers gefaseerd terug naar de sloten. Het tekort aan onverhard oppervlak voor infiltratie (regenwater wordt immers gebruikt als gietwater) wordt opgevangen door de aanleg van een vijver bij de golfbaan op het nabijgelegen industrieterrein Trade Port Noord.

Voorbeeldfunctie

In totaal zal Californië 16,5 ha waterbassins, (retentie)vijvers en watergangen tellen. Ruige grasbermen bij de sloten, retentievijvers langs de wegen en de groen omrande gietwaterbassins, geven het gebied een groene uitstraling. De manier waarop hier in samenwerking met de Watermaatschappij Limburg (WML) de waterhuishouding is vormgegeven, is uniek voor Nederland. Californië is niet voor niets een voorbeeldfunctie voor toekomstig te ontwikkelen glastuinbouwgebieden.

Waterhuishouding Californië

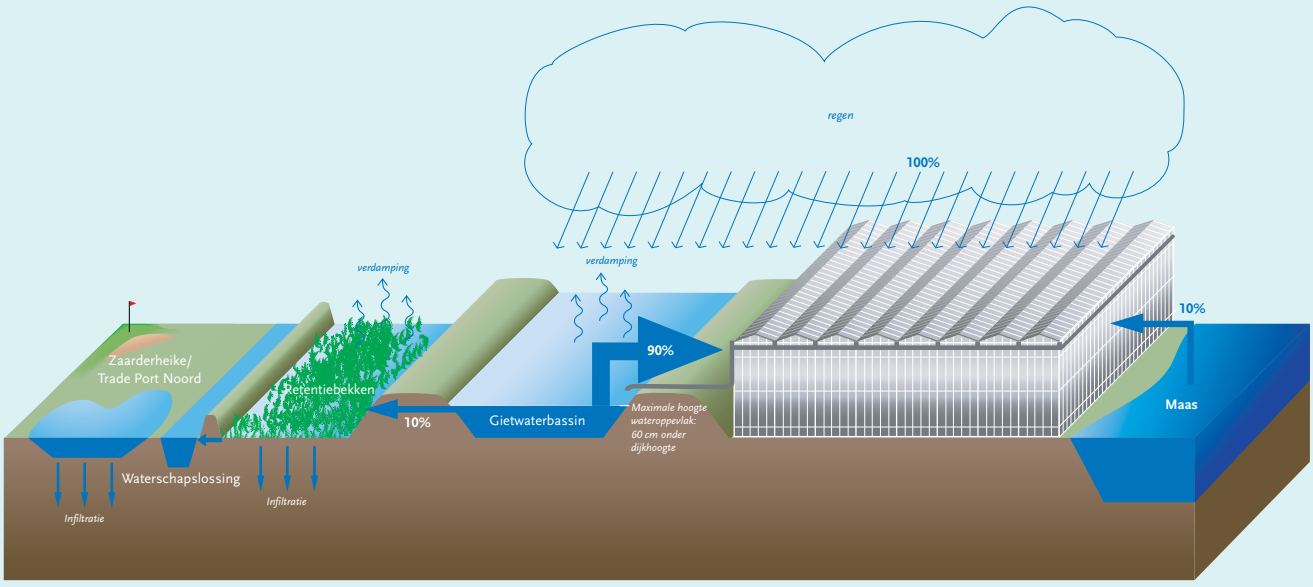

Geluid

Door de economische ontwikkeling van het gebied zal het personenvervoer evenals het vrachtverkeer, mede door de ontwikkeling van Trade Port Noord, toenemen. Om de geluidsoverlast te beperken is de maximumsnelheid verlaagd van 80 naar 60 kilometer per uur.

Licht

De assimilatiebelichting die tuinders toepassen, kan ertoe leiden dat het 's nachts minder donker is dan gewenst. Om dit effect tegen te gaan, is elke tuinder die zich in Californië vestigt verplicht om niet alleen zij-, maar ook bovenschermen toe te passen zoals dit is overeengekomen in een convenant tussen de standsorganisaties in de tuinbouw en de milieuorganisaties.

CONTACT

Bent u geïnteresseerd in een gezonde toekomst onder glas in Californië? Wilt u nadere informatie of een afspraak maken voor een persoonlijk gesprek? Neem dan vrijblijvend contact met ons op. Dat kan via secretaresse Tiny van Hegelsom.
Bezoekadres:
Wilheminaplein 6, 5961 ES Horst.
Tel. 077-4779577, fax 077-4779750
e-mail: info@californie.nu

COLOFON

Een uitgave van Californië bv,
Postbus 6140, 5960 AC Horst

De nieuwsbrief "Californië, gezonde toekomst onder glas" verschijnt vier maal per jaar en wordt toegestuurd aan betrokkenen en belangstellenden bij het glastuinbouw innovatieproject Californië in de gemeente Horst aan de Maas.

Redactie en coördinatie
JEEN bureau voor communicatie, Arnhem
Fotografie
Van Assendelft Fotografie, Uden
Burghout Projectmanagement
Digitale druk
Graphiset.nl, Uden

Overname van artikelen met bronvermelding is toegestaan.

Duurzaam watergebruik

Het waterproductiebedrijf en de Heel bekkens spelen een grote rol bij de duurzame waterhuishouding van Californië. Charles Ruiters, hoofd communicatie en marketing van WML (Waterleiding Maatschappij Limburg): "In Heel wordt Maaswater opgevangen. Na een zuiveringsproces wordt dit water gebruikt als drinkwater voor een groot deel van de Limburgse bevolking. We hebben met Californië de afspraak gemaakt dat dit water ook als gietwater in de kassen wordt gebruikt. Dit betekent dat er geen grondwater hoeft te worden opgepompt en dat gaat natuurlijk verdroging van het gebied tegen. Hiermee heeft Californië een voortrekkersrol in Midden en Zuid Nederland, waar deze vorm van duurzaam watergebruik nog niet voorkomt."

Veilig recreëren

Wandelen, fietsen en genieten; het groen van Californië is toegankelijk voor recreatie. Er wordt een nieuw wandelpad vanaf de St. Jorisweg richting De Brommèr aangelegd. Dit pad wijkt van de bestaande looproute af en leidt langs de geplande en deels uitgevoerde groeninpassing. In verband met de aanwezigheid van een vakantieverblijf voor gehandicapten in het gebied, wordt het pad aangelegd met rolstoelvriendelijk materiaal.

Bij een waterrijk gebied is veiligheid een belangrijk issue. Na een inventarisatie bij omwonenden heeft Californië een expert van Interpolis ingeschakeld die het gebied nauwkeurig door een veiligheidsbril bekijkt. Vooral de 2,5 meter hoge waterbassins met gladde taluds aan de binnenzijde kunnen een gevaar vormen. Om te voorkomen dat mensen in de bassins vallen, wordt rondom de bassins een hekwerk geplaatst. Op plekken waar sloten elkaar kruisen door middel van zinkerconstructies, worden roosters geplaatst. Door deze stalen roosters is het onmogelijk voor kinderen om in de gevaarlijke zone van de zinker te komen.

Stand van zaken

Bereikte mijlpalen:

- Bestemmingsplan is vast gesteld door de gemeente raad
- Infrastructuur voor gas en elektra aangelegd
- Verzoek voor vrijstelling van het bestemmingsplan voor fase 3
- Start bouw komkommerkwekerij Frank van Lipzig

Te bereiken mijlpalen in 2007:

- Versterking van het groen aan de westzijde
- Inplanten randen retentievijvers en waterbassins
- Bestek gereed en aanbesteding aanleg fase 2 (60 ha)
- Bestek gereed en aanbesteding aanleg fase 3 (20 ha)
- Roland Gielen start eerste tomatenteelt

Vanaf 2008:

- Frank van Lipzig start eerste komkommerteelt (januari 2008)
- Reconstructie Aartserfweg en aansluiting op de Horsterweg
- Levering 30-50 ha tuinbouwkavels
- Aanleg van een nieuwe weg
- Verleggen Gekkengraaf
- Aanleg 9 ha waterbassins, vijvers en watergangen.
- Huizen zonder riolering in de omgeving, worden op de persriolering van Californië aangesloten
- Realisatie fietspad Sevenumseweg
- Bouwrijp maken overige tuinbouwkavels